

VENDIM
Nr. 22, datë 23.4.2025

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Holta Zaçaj	kryetare;
Fiona Papajorgji	anëtare;
Sonila Bejtja	anëtare;
Sandër Beci	anëtar;
Ilir Toska	anëtar;
Genti Ibrahim	anëtar;
Marjana Semini	anëtare;
Marsida Xhaferllari	anëtare,

me sekretare Belma Lleshi, në datat 27.3.2025 dhe 23.4.2025, mori në shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve çështjen nr. 4 (GJ) 2024 të Regjistrat Themeltar, që u përket:

KËRKUESE: Gjykata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë

SUBJEKTE TË INTERESUARA:

Kuvendi i Republikës së Shqipërisë, përfaqësuar nga sekretari i përgjithshëm, Genci Gjonçaj.

Këshilli i Ministrave i Republikës së Shqipërisë, përfaqësuar nga sekretari i përgjithshëm, Engjëll Agaçi.

Këshilli i Lartë Gjyqësor, përfaqësuar nga kryetari Ilir Rusi.

OBJEKTI: Shfuqizimi i pikës 5, të nenit 6, të ligjit nr. 95/2016, datë 6.10.2016, “Për organizimin dhe funksionimin e institucioneve për të luftuar korrupsionin dhe krimin e organizuar”, të ndryshuar, si e papajtueshme me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

BAZA LIGJORE: Neni 145, pika 2, i Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; ligji nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Marsida Xhaferllari, mori në shqyrtim parashtrimet me shkrim të Gjykatës Administrative të Shkallës së Parë Tiranë (*gjykata referuese*), e cila ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjekteve të interesuara, Kuvendit të Shqipërisë (*Kuvendi*) e Këshillit të Ministrave, që kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të Këshillit të Lartë Gjyqësor (*KLGF*), si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

Rrethanat e çështjes

1. KLGJ-ja, me vendimin nr. 499, datë 21.11.2022, ka hapur procedurën e ngritjes në detyrë në Gjykatën e Posaçme të Shkallës së Parë për Korrupsionin dhe Krimin e Organizuar për një pozicion të lirë.

2. Në datën 5.12.2022, një gjyqtar që ushtronte detyrën në një nga gjykatat e shkallës së parë të juridiksionit të përgjithshëm (*gjyqtari kandidat*), ka paraqitur pranë KLGJ-së kërkesë për të kandiduar

në pozicionin e shpallur. Në zbatim të ligjit nr. 96/2016, “Për statusin e gjyqtarëve dhe prokurorëve në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar (*ligji nr. 96/2016*), KLGJ-ja ka filluar procedurën e verifikimit të plotësimin nga gjyqtari kandidat të kriterëve ligjore të kandidimit për ngritjen në detyrë, përfshirë edhe të kushteve dhe kriterëve shtesë të sigurisë të përcaktuara në ligjin nr. 95/2016, datë 6.10.2016, “Për organizimin dhe funksionimin e institucioneve për të luftuar korrupsionin dhe krimin e organizuar”, të ndryshuar (*ligji nr. 95/2016*). Dokumentacioni i paraqitur nga gjyqtari kandidat në lidhje me kriteret e pasurisë, figurës dhe atyre shtesë të sigurisë i është përcjellë Komisionit të Posaçëm të Verifikimit të Pasurisë dhe Figurës (*Komisioni i Posaçëm i Verifikimit*). Ky komision është ngritur sipas ligjit nr. 95/2016 pas përfundimit të periudhës kalimtare 4-vjeçare të parashikuar nga neni 57 i këtij ligji, kohë të cilën funksioni i kontrollit të verifikimit të pasurisë dhe figurës së kandidatëve për gjyqtarë në gjykatat e posaçme dhe familjarëve të afërt të tyre është kryer nga Komisioni i Pavarur i Kualifikimit, në kuadër të procesit të rivlerësimit kalimtar, sipas nenit 179/b të Kushtetutës.

3. Komisioni i Posaçëm i Verifikimit, pasi ka marrë informacione nga institucionet shtetërore përkatëse, në funksion të verifikimit të kushteve të sigurisë, në datën 24.7.2024, ka përpiluar një raport të hollësishëm për ligjshmërinë e burimeve të pasurisë dhe pastërtinë e figurës së gjyqtarit kandidat (*raporti i verifikimit*). Në raport është konkluduar se gjyqtari kandidat nuk plotëson kushtet e sigurisë, të parashikuara në nenin 6, pika 1, shkronja “a”, të ligjit nr. 95/2016. Raporti i verifikimit në vijim i është dorëzuar institucionit të emërtesës, KLGJ-së.

4. Gjatë vijimit të procedurës së verifikimit të kriterëve ligjore të kandidimit për ngritjen në detyrë, KLGJ-ja ka njohur gjyqtarin kandidat me raportin e Komisionit të Posaçëm të Verifikimit. Duke mos qenë dakord me gjetjet dhe konkluzionin e këtij raporti, gjyqtari kandidat e ka kundërshtuar atë gjyqësisht, duke ngritur padi në gjykatën referuese, përpara së cilës ka kërkuar, ndër të tjera, edhe pezullimin e shqyrtimit gjyqësor dhe dërgimin e çështjes në Gjykatën Kushtetuese (*Gjykata*) për t’u shprehur për antikushtetutshmërinë e pikave 5 dhe 6, të nenit 6, të ligjit nr. 95/2016. Çështja është regjistruar në atë gjykatë në datën 12.8.2024. Mbi bazën e kërkesës së gjyqtarit kandidat për përshpejtimin e gjyqimit me argumentin se zgjidhja e shpejtë e çështjes i hap rrugën KLGJ-së të vijojë procedurën e ngritjes në detyrë, gjykata referuese ka caktuar seancën përgatitore në datën 23.9.2024. Në këtë seancë, bazuar në nenin 145, pika 2, të Kushtetutës, gjykata referuese ka vendosur të parashtojë para Gjykatës çështjen e kushtetutshmërisë së pikës 5, të nenit 6, të ligjit nr. 95/2016, duke pezulluar gjykimin që po zhvillonte.

5. Pika 5, e nenit 6, të ligjit nr. 95/2016 (*dispozita e kundërshtuar*), parashikon se: “*Gjykatat e posaçme kundër korrupsionit dhe krimit të organizuar, Prokuroria e Posaçme dhe Byroja Kombëtare e Hetimit krijojnë Komisionin e Posaçëm të Verifikimit të Pasurisë dhe Figurës së Kandidatëve për të bërë verifikimin e kushteve të sigurisë para caktimit në detyrë ose emërimit, të përbërë nga: a) dy prokurorë të Prokurorisë së Posaçme, të zgjedhur me short. Procesi i përzgjedhjes me short monitorohet nga Avokati i Popullit; b) një gjyqtar të gjykatave të posaçme kundër korrupsionit dhe krimit të organizuar, i zgjedhur me short. Procesi i përzgjedhjes me short monitorohet nga Avokati i Popullit; c) një punonjës i seksionit të hetimit financiar pranë Prokurorisë së Posaçme, i caktuar nga Drejtuesi i Prokurorisë së Posaçme; ç) një hetues i Byrosë Kombëtare të Hetimit, i caktuar nga Drejtori i Byrosë Kombëtare të Hetimit.*”

6. Kolegji i Gjykatës, në datën 21.11.2024, ka vendosur kalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare mbi bazë të dokumenteve. Gjykata, në seancën plenare të datës 27.3.2025, ka vendosur thirrjen si subjekt të interesuar në këtë proces edhe të KLGJ-së, duke shtyrë shqyrtimin e çështjes për në datën 23.4.2025.

II

Pretendimet në Gjykatën Kushtetuese

7. **Gjykata referuese**, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se dispozita e kundërshtuar ka cenuar Preambulën e Kushtetutës, si dhe nenet 4, 7 dhe 138 të saj, në drejtim të:

7.1 *Parimit të shtetit të së drejtës të lidhur me pavarësinë e brendshme organizative të pushtetit gjyqësor*, pasi garancitë kushtetuese për statusin e gjyqtarit lidhen me emërimin e drejtë, paprekshmërinë dhe palëvizshmërinë nga detyra, si dhe sigurimin e përfitimeve financiare. Pavarësia e pushtetit gjyqësor është thelbësore për ruajtjen e një sistemi drejtësie funksional dhe të besueshëm, që ndihmon në mbrojtjen e të drejtave të qytetarëve dhe në sigurimin e një shoqërie të drejtë.

7.2 *Parimit të ndarjes dhe balancimit të pushteteve*, i cili gjen zbatim edhe në mekanizmat e tjerë kushtetues që ushtrojnë funksione kushtetuese, sipas rastit, në mënyrë të pavarur ose si ndërthurje të kompetencave të institucioneve të tjera kushtetuese. Në rastin konkret mungon balanca ligjore në përcaktimin e strukturave përfaqësuese në Komisionin e Posaçëm të Verifikimit, pasi numri i gjyqtarëve të posaçëm anëtarë është parashikuar të jetë më i vogël se numri i prokurorëve të posaçëm, për më tepër që Prokuroria e Posaçme ka një anëtar shtesë të seksionit të hetimit financiar, ndërkohë që edhe Byroja Kombëtare e Hetimit (BKH), organ në varësi të saj, ka një anëtar.

7.3 *Parimit të sigurisë juridike*, pasi karriera e gjyqtarit është një nga përfitimet e njohura me Kushtetutë, që duhet të garantohet nëpërmjet mekanizmave dhe procedurave që parashikohen nga ligji. Një proces transparent dhe i drejtë emërimi, i bazuar në merita, ndihmon në sigurimin e një gjyqësori të pavarur dhe profesional që respekton parimin e sigurisë për të drejtat e individëve.

8. **Subjekti i interesuar, Kuvendi**, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar se:

8.1 Gjykata referuese *nuk përmbush kriteret e legjitimitetit*, pasi nuk ka analizuar në mënyrë shteruese se përse procesi para saj nuk mund të përfundojë në mënyrë të pavarur nga gjykimi kushtetues dhe as mekanizmin e brendshëm të funksionimit të Komisionit të Posaçëm të Verifikimit të lidhur me rolin e secilit anëtar në procesin kolegjal të vendimmarrjes.

8.2 Pretendimi për cenimin e *parimit të shtetit të së drejtës të lidhur me pavarësinë e brendshme organizative të pushtetit gjyqësor* nuk qëndron, sepse dispozita e kundërshtuar garanton pavarësinë institucionale, barazinë, meritokracinë dhe funksionimin efikas të institucioneve të drejtësisë dhe është në përputhje me nenin 135, pika 4, të Kushtetutës. Prokurorët e Prokurorisë së Posaçme dhe hetuesit e BKH-së përfaqësojnë shtyllat e institucioneve më të rëndësishme për luftën kundër korrupsionit dhe krimit të organizuar dhe prania e tyre garanton që procesi të kryhet nga profesionistë të kualifikuar dhe të paanshëm.

8.3. Pretendimi për cenimin e *parimit të ndarjes dhe balancimit të pushteteve* është i pabazuar, pasi neni 7 i Kushtetutës nuk përjashton bashkëpunimin institucional për të mbikëqyrur zbatimin e ligjit. Përfaqësuesit nga strukturat e posaçme kanë ekspertizën e duhur për të zbuluar fshehjen e pasurisë, konfliktet e interesit dhe lidhjet korruptive, duke siguruar që procesi të jetë rigoroz dhe i drejtë, ndaj përfshirja e tyre garanton një sistem drejtësie të pavarur dhe me integritet.

8.4. Pretendimi për cenimin e *parimit të sigurisë juridike* nuk qëndron, pasi Komisioni i Posaçëm i Verifikimit nxjerr një raport që përmbledh të dhëna dhe analizon gjetjet nga institucionet e sigurisë dhe autoritetet ligjzbatuese në lidhje me figurën dhe burimet e pasurisë së kandidatit. Raporti është akt verifikues që buron nga natyra specifike e komisionit dhe nuk është akt emërtese që sjell pasoja të menjëhershme juridike për kandidatin në drejtim të emërimit ose shkarkimit nga detyra, pasi kjo detyrë i takon KLGJ-së.

9. **Subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave**, në mënyrë të përmbledhur, ka prapësuar se:

9.1 Gjykata referuese *nuk plotëson kriteret e legjitimitetit* për të kundërshtuar dispozitën objekt shqyrtimi, pasi formulimi i saj është një zgjidhje ligjore që përfshihet brenda hapësirës së pushtetit ligjvënës të Kuvendit. Gjykata referuese nuk mund të kërkojë interpretimin e normës ligjore, pasi kjo është detyrë e saj dhe jo e Gjykatës, e cila interpreton vetëm Kushtetutën. Gjykata referuese nuk ka identifikuar ligjin e zbatueshëm dhe lidhjen e drejtpërdrejtë të tij me gjykimin që ajo po zhvillon, nuk

ka bërë të gjitha përpjekjet për të interpretuar normën ligjore në përputhje me Kushtetutën dhe nuk ka parashtruar arsye bindëse për antikushtetutshmërinë e saj. Gjykata referuese e ka paragjykuar dispozitën kushtetuese pa bërë interpretimin kushtetues të saj në raport me qëllimin e ligjvënësit.

9.2 Pretendimi për cenimin e *parimit të shtetit të së drejtës të lidhur me pavarësinë e brendshme organizative të pushtetit gjyqësor* nuk qëndron, pasi Komisioni i Posaçëm i Verifikimit nuk cenon kompetencat e KLGJ-së, që është organi i vetëm me kompetencë për emërimin e gjyqtarëve. Procesi i verifikimit nuk kufizon të drejtën e KLGJ-së për të vlerësuar individualisht secilin kandidat dhe për të vendosur nëse ai i plotëson kriteret e emërimit.

9.3 Pretendimi për cenimin e *parimit të ndarjes dhe balancimit të pushteteve* është i pabazuar, pasi përbërja e Komisionit të Posaçëm të Verifikimit siguron ekuilibër funksional dhe nuk ka disproporcion dominues të përfaqësuesve ndaj njëri-tjetrit. Dy prokurorët dhe një gjyqtar janë përfaqësues të funksioneve të drejtësisë, ndërsa përfaqësuesit e BKH-së dhe seksionit financiar janë teknikë dhe mbështesin procesin pa rol vendimmarrës dominant. Detyrat e prokurorëve janë të kufizuara në verifikimin e aspekteve teknike dhe ligjore të kandidatëve dhe ata nuk kanë fuqi të vendosin në mënyrë të pavarur nga anëtarët e tjerë, pasi roli i tyre është i integruar në procesin kolegjal të vendimmarrjes.

9.4 Pretendimi për cenimin e *parimit të sigurisë juridike* nuk qëndron, pasi gjykata referuese nuk ka evidentuar dallimin midis procesit të verifikimit teknik që kryen Komisioni i Posaçëm i Verifikimit me procesin përfundimtar të vendimmarrjes që kryen KLGJ-ja, duke ngatërruar kompetencat ndihmëse me ato vendimmarrëse. Raporti i atij komisioni është dokument ndihmës që i përcillet KLGJ-së për të mbështetur procesin e emërimit.

10. **Subjekti i interesuar, KLGJ-ja**, ka informuar se ushtron veprimtarinë sipas përcaktimeve të Kushtetutës dhe ligjeve organike që rregullojnë funksionimin dhe kompetencat e saj institucionale, pa mbajtur qëndrim për kërkesën e paraqitur.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e gjykatës referuese

11. Nenet 134, pika 1, shkronja “dh” dhe 145, pika 2, të Kushtetutës parashikojnë se Gjykata vihet në lëvizje me kërkesë të gjykatave të juridiksionit të zakonshëm. Gjykata ka pohuar se kërkesa për kontroll incidental përbën mjetin e aksesit të gjykatës së juridiksionit të zakonshëm në gjykimin kushtetues dhe rregullohet nga neni 145, pika 2, i Kushtetutës, sipas të cilit, kur gjyqtarët çmojnë se ligjet bien në kundërshtim me Kushtetutën nuk i zbatojnë ato, por pezullojnë gjykimin dhe ia dërgojnë çështjen kësaj Gjykate për t’u shprehur në lidhje me kushtetutshmërinë e tyre. Objekti dhe shkaqet e kërkesës me të cilën ngrihet çështja e kushtetutshmërisë përbëjnë thelbin (*thema decidendum*) e gjykimit kushtetues (*shih vendimet nr. 7, datë 1.3.2022; nr. 22, datë 11.4.2016; nr. 6, datë 17.2.2012, të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Në rastin në shqyrtim, gjykata referuese ka pezulluar gjykimin dhe ka vendosur dërgimin e çështjes në Gjykatë, duke parashtruar se pika 5, e nenit 6, të ligjit nr. 95/2016 cenon parimet e shtetit të së drejtës të lidhura me pavarësinë e brendshme organizative të pushtetit gjyqësor, ndarjen dhe balancimin e pushteteve, si dhe sigurinë juridike, të garantuara nga nenet 4, 7 dhe 138 të Kushtetutës. Nga pikëpamja formale, gjykata referuese ka formuluar objektin dhe dispozitivin e vendimit duke kërkuar interpretimin e kushtetutshmërisë së dispozitës ligjore të kundërshtuar, ndërsa në përmbajtje ka parashtruar argumentet se dispozita cenon parimet kushtetuese të lidhura me pavarësinë e pushtetit gjyqësor.

13. Subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave, ka prapësuar se kërkimi i gjykatës referuese është i paqartë, gjë e cila duket në objektin dhe dispozitivin e vendimit, sepse ajo ka kërkuar interpretimin e normës ligjore, që është detyrë e saj, ndërsa detyra e Gjykatës është interpretimi i Kushtetutës.

14. Gjykata ka pohuar se, si rregull, në rastin e kontrollit incidental kërkesat duhet të jenë të qarta dhe të sakta nga pikëpamja formale, në kushtet kur ky lloj kontrolli vihet në lëvizje nga gjykatat, të cilat janë organizuar dhe funksionojnë bazuar në parimin e profesionalizmit (*nenet 135–136/a të Kushtetutës*). Megjithatë, përtej mënyrës së formulimit të kërimit, nëse kërkesa ka si bazë juridike të objektit nenin 145 të Kushtetutës dhe në përmbajtje parashtrohen argumente për antikushtetutshmërinë e dispozitës së kundërshtuar, kërkesa i nënshtrohet kontrollit kushtetues (*shih vendimin nr. 15, datë 22.6.2022, të Gjykatës Kushtetuese*).

15. Mbi bazën e këtij standardi, Gjykata vëren se, përtej mënyrës së formulimit të kërimit të parashtuar nga gjykata referuese në objektin dhe dispozitivin e vendimit, kërkesa në objektin e saj paraqet si bazë juridike nenin 145 të Kushtetutës dhe në përmbajtje parashtrohen argumente për antikushtetutshmërinë e pikës 5, të nenit 6, të ligjit nr. 95/2016. Për rrjedhojë, Gjykata çmon se, në ndryshim nga sa prapëson subjekti i interesuar, Këshilli i Ministrave, gjykata referuese ka kërkuar kontrollin e kushtetutshmërisë së normës së kundërshtuar, ndaj në vijim do të analizojë legjitimitimin e saj.

16. Gjykata ka zhvilluar disa kriteret kumulative për legjitimitimin e gjykatës referuese që vë në lëvizje kontrollin incidental të kushtetutshmërisë së normës ligjore bazuar në nenin 145 të Kushtetutës, të konkretizuar në nenin 68 të ligjit nr. 8577/2000. Sipas tyre, gjykata referuese duhet që gjatë gjykimit që zhvillohet pranë saj: i. të ketë identifikuar ligjin që do të zbatohet për zgjidhjen e tij dhe të ketë krijuar bindjen se gjykimi i saj nuk mund të përfundojë në mënyrë të pavarur nga çështja në Gjykatë - pra lidhjen e drejtpërdrejtë midis ligjit dhe çështjes kushtetuese; ii. të ketë parashtuar arsye bindëse për antikushtetutshmërinë e ligjit, duke referuar në normat ose parimet konkrete të Kushtetutës; iii. të ketë bërë të gjitha përpjekjet për ta interpretuar atë në përputhje me Kushtetutën (*shih vendimet nr. 7, datë 23.2.2021; nr. 1, datë 26.1.2021; nr. 8, datë 7.2.2017, të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Subjektet e interesuara, Kuvendi dhe Këshilli i Ministrave, kanë kundërshtuar legjitimitimin e gjykatës referuese, duke parashtuar se ajo nuk ka analizuar në mënyrë shteruese se përse procesi para saj nuk mund të përfundojë në mënyrë të pavarur nga gjykimi kushtetues dhe as mekanizmin e brendshëm të funksionimit të Komisionit të Posaçëm të Verifikimit të lidhur me rolin e secilit anëtar në procesin kolegial të vendimmarrjes. Formulimi i dispozitës është një zgjidhje ligjore që përfshihet brenda hapësirës së pushtetit ligjvënës të Kuvendit. Sipas tyre, gjykata referuese nuk ka identifikuar ligjin e zbatueshëm dhe lidhjen e drejtpërdrejtë të tij me gjykimin që ajo po zhvillon, nuk ka parashtuar arsye bindëse për antikushtetutshmërinë e dispozitës në fjalë dhe nuk ka bërë të gjitha përpjekjet për të interpretuar normën ligjore në përputhje me Kushtetutën. Po kështu, sipas subjekteve të interesuara, gjykata referuese e ka cilësuar normën si të papajtueshme me Kushtetutën, duke e paragjykuar atë, ndërkohë që nuk e ka interpretuar sipas qëllimit dhe arsyeve të ligjvënësit për miratimin e saj.

18. Për sa i takon kriterit *për identifikimin e ligjit të zbatueshëm dhe lidhjen e drejtpërdrejtë me zgjidhjen e çështjes*, Gjykata rithekson se gjykata referuese duhet të arsyetojë efektin e drejtpërdrejtë që ka dispozita e kundërshtuar për gjykimin pranë saj, duke e identifikuar si të zbatueshme për rastin konkret. Ky kriter nuk konsiderohet i plotësuar thjesht me paraqitjen e dispozitës ligjore formalisht në kërkesë, pasi ajo duhet të jetë individualizuar se zgjidh mosmarrëveshjen konkrete pranë gjykatës referuese. Dispozita e kundërshtuar duhet të ketë lidhje në atë masë që gjykimi nuk mund të përfundojë në mënyrë të pavarur pa u shqyrtuar nga Gjykata kushtetutshmëria e saj (*shih vendimet nr. 15, datë 22.6.2022; nr. 1, datë 26.1.2021; nr. 30, datë 25.5.2015, të Gjykatës Kushtetuese*).

19. Në rastin në shqyrtim, gjykimi që po zhvillon gjykata referuese ka të bëjë me padinë e gjyqtarit kandidat për ngritjen në detyrë në gjykatën e posaçme, me të cilën është kundërshtuar raporti i

verifikimit të pasurisë dhe figurës i administruar në procedurën që KLGJ-ja po zhvillon për plotësimin e pozicionit të lirë në atë gjykatë. Raporti është hartuar nga Komisioni i Posaçëm i Verifikimit i përbërë nga 5 anëtarë: 1 gjyqtar i gjykatës së posaçme; 2 prokurorë të posaçëm - njëri prej të cilëve me cilësinë e kryetarit të komisionit; 1 hetues i BKH-së – në cilësinë e relatorit të çështjes; 1 oficer i Policisë Gjyqësore Financiare - në cilësinë e sekretarit të komisionit. Në mbledhjen e datës 24.7.2024, Komisioni i Posaçëm i Verifikimit, pasi ka shqyrtuar materialet e mbledhura gjatë verifikimit, ka miratuar unanimisht raportin me konkluzionin se gjyqtari kandidat nuk plotësonte kushtet e sigurisë, të parashikuara në nenin 6, pika 1, shkronja “a”, të ligjit nr. 95/2016, dhe së bashku me dosjen e kandidatit, raportin ia ka përcjellë organit të emërtesës, KLGJ-së.

20. Gjykata vëren se çështja kushtetuese e parashtruar nga gjykata referuese lidhet me argumentin se përbërja e Komisionit të Posaçëm të Verifikimit, e parashikuar në nenin 6, pika 5, të ligjit nr. 95/2016, cenon parimet kushtetuese. Sipas gjykatës referuese, përmbajtja e kësaj dispozite ligjore e pengon atë të shprehet për themelin e padisë për kundërshtimin e raportit të verifikimit, në kushtet kur vetë raporti është rrjedhojë e vendimmarrjes së Komisionit të Posaçëm të Verifikimit.

21. Për sa më lart, Gjykata çmon se përmbushet kriteri i identifikimit të ligjit të zbatueshëm dhe lidhjes së drejtpërdrejtë të tij me gjykimin në gjykatën referuese.

22. Në lidhje me kriterin për *parashtrimin e arsyeve të rëndësishme të antikushtetutshmërisë*, Gjykata ka pohuar se në kuptim të legjitimitetit për vënien në lëvizje të kontrollit kushtetues është po aq e rëndësishme që gjykata referuese të arsyetojë për parametrat kushtetues të referuar si të cenuar nga dispozita e kundërshtuar. Gjykata në vlerësimin e kushtetutshmërisë së ligjeve nisat nga prezumimi i pajtueshmërisë së tyre me Kushtetutën. Për këtë arsye, lidhur me antikushtetutshmërinë e pretenduar duhet të parashtrohen argumente bindëse për t'i dhënë mundësi kësaj Gjykate të vlerësojë nëse zgjidhjet ligjore të zbatuara shkelin normat dhe vlerat kushtetuese (*shih vendimet nr. 30, datë 2.11.2022; nr. 5, datë 27.1.2017; nr. 52, datë 26.7.2016, të Gjykatës Kushtetuese*).

23. Në rastin në shqyrtim, gjykata referuese ka parashtruar se përbërja e Komisionit të Posaçëm të Verifikimit ka cenuar parimet kushtetuese që lidhen me shtetin e së drejtës, pavarësinë e brendshme organizative të pushtetit gjyqësor, ndarjen dhe balancimin e pushteteve, si dhe sigurinë juridike, të garantuara nga nenet 4, 7 dhe 138 të Kushtetutës. Sipas saj, ligjvënësi nuk ka vendosur një balancë në përcaktimin e strukturave përfaqësuese në këtë Komision, pasi numri i gjyqtarëve të posaçëm anëtarë është parashikuar të jetë më i vogël se numri i prokurorëve të posaçëm, për më tepër që Prokuroria e Posaçme ka një anëtar shtesë, atë të seksionit të hetimit financiar, ndërkohë që edhe BKH-ja, organ në varësi të saj, ka një anëtar. Parimi i ndarjes së pushteteve, sipas gjykatës referuese, duhet të gjejë zbatim jo vetëm në kuadër të mekanizmave ose institucioneve që veprojnë në një prej tre degëve kryesore të pushtetit shtetëror, por edhe në mekanizma të tjerë kushtetues që ushtrojnë funksionet e tyre kushtetuese sipas rastit në mënyrë të pavarur ose si ndërthurje të kompetencave të institucioneve të tjera kushtetuese. Sipas gjykatës referuese, garancitë kushtetuese për statusin e gjyqtarit lidhen me emërimin e drejtë, paprekshmërinë dhe palëvizshmërinë nga detyra, si dhe sigurimin e përfitimeve financiare. Pavarësia e pushtetit gjyqësor është thelbësore për ruajtjen e një sistemi të drejtësisë, funksional dhe të besueshëm, që ndihmon në mbrojtjen e të drejtave të qytetarëve dhe në sigurimin e një shoqërie të drejtë. Gjithashtu, sipas gjykatës referuese, karriera e gjyqtarit është një nga përfitimet që Kushtetuta i njeh atij dhe që i garantohet nëpërmjet mekanizmave dhe procedurave që parashikohen nga ligji. Një proces transparent dhe i drejtë emërimi, i bazuar në merita, ndihmon në sigurimin e një gjyqësori të pavarur dhe profesional që respekton parimin e sigurisë për të drejtat e individëve.

24. Subjektet e interesuara, Kuvendi dhe Këshilli i Ministrave, kanë prapësuar se dispozita e kundërshtuar garanton pavarësinë institucionale, barazinë, meritokracinë dhe funksionimin efikas të institucioneve të drejtësisë dhe është në përputhje me nenin 135, pika 4, të Kushtetutës. Prokurorët

e Prokurorisë së Posaçme dhe hetuesit e BKH-së përfaqësojnë shtyllat e institucioneve më të rëndësishme për luftën kundër korrupsionit dhe krimit të organizuar. Sipas tyre, anëtarët në fjalë kanë ekspertizën e duhur për të zbuluar fshehjen e pasurisë, konfliktet e interesit dhe lidhjet korruptive, duke siguruar që procesi të jetë rigoroz dhe i drejtë, ndaj përfshirja e tyre garanton një sistem drejtësie të pavarur dhe me integritet. Po kështu, subjektet e interesuara kanë prapësuar se Komisioni i Posaçëm i Verifikimit nxjerr një raport me natyrë teknike, që përmbledh të dhëna dhe analizon gjetjet nga institucionet e sigurisë dhe autoritetet ligjzbatuese në lidhje me figurën dhe burimet e pasurisë së kandidatit. Raporti, sipas subjekteve të interesuara, është akt verifikues që buron nga natyra specifike e komisionit dhe nuk është një akt emërtese që sjell pasoja të menjëhershme juridike për kandidatin në drejtim të emërimit ose shkarkimit nga detyra, pasi kjo detyrë i takon KLGJ-së.

25. Kushtetuta në nenin 7 parashikon se sistemi i qeverisjes në Republikën e Shqipërisë bazohet në ndarjen dhe balancimin ndërmjet pushteteve ligjvënës, ekzekutiv dhe gjyqësor. Pushteti gjyqësor, sipas nenit 135, pika 1, të Kushtetutës, ushtrohet nga Gjykata e Lartë, si dhe nga gjykatat e apelit e gjykatat e shkallës së parë, të cilat krijohen me ligj. Neni 136/a i Kushtetutës parashikon se gjyqtarë mund të jenë shtetasit shqiptarë që emërohen nga KLGJ-ja, pas përfundimit të Shkollës së Magjistraturës dhe pas kryerjes së procesit të verifikimit paraprak të pasurisë dhe të figurës së tyre, sipas ligjit. Kompetenca e KLGJ-së për emërimin e gjyqtarëve konfirmohet edhe në nenin 147/a, pika 1, shkronja “a”, të Kushtetutës, sipas të cilit KLGJ-ja ushtron funksionin e emërimit, ngritjes në detyrë dhe transferimit të gjyqtarëve të të gjitha niveleve. Kurse neni 138 i Kushtetutës garanton se paga dhe përfitimet e tjera të gjyqtarit nuk mund të ulen, përveç rasteve të parashikuara prej saj.

26. Vetë Kushtetuta ka krijuar edhe gjykatat e posaçme, të cilat kanë kompetencën për të gjykuar veprat penale të korrupsionit dhe të krimit të organizuar, si dhe akuzat penale kundër funksionarëve të lartë publikë, të listuara shprehimisht në nenin 135, pika 2, të saj. Në pikën 4 të nenit 135 përcaktohet se gjyqtarët e gjykatave të posaçme emërohen nga KLGJ-ja dhe se kandidatët për gjyqtarë në gjykatat e posaçme, si dhe familjarët e afërm të kandidatëve, para emërimit, i nënshtrohen verifikimit të pasurisë dhe të figurës, si dhe japin pëlqimin për kontrollin periodik të llogarive të tyre bankare dhe të telekomunikimeve vetjake, sipas ligjit.

27. Për sa i përket KLGJ-së, neni 147, pika 1, i Kushtetutës përcakton se ajo është përgjegjëse për pavarësinë, përgjegjshmërinë dhe mbarëvajtjen e pushtetit gjyqësor në Republikën e Shqipërisë, ndërkohë që sipas pikës 2 të kësaj dispozite, KLGJ-ja përbëhet nga 11 anëtarë, gjashtë prej të cilëve zgjidhen nga gjyqtarët e të gjitha niveleve të pushtetit gjyqësor dhe pesë anëtarë i zgjedh Kuvendi, nga radhët e juristëve jogjyqtarë.

28. Lidhur me parimin e ndarjes dhe balancimit të pushteteve, të garantuar nga neni 7 i Kushtetutës, Gjykata ka theksuar se kushtetutëbërësi ka përcaktuar për secilin nga organet që përfaqësojnë këto pushtete kompetencat që i përgjigjen qëllimit të tij. Për sa kohë këto kompetenca janë të përcaktuara nga normat kushtetuese, është e palejueshme që një organ tjetër t’i marrë ose t’i anashkalojë ato me vullnetin e tij (*shih vendimet nr. 29, datë 2.7.2021; nr. 24, datë 9.6.2011; nr. 19, datë 3.5.2007, të Gjykatës Kushtetuese*). Ky parim shtrihet jo vetëm ndaj tri degëve të pushtetit, ekzekutiv, legjislativ dhe gjyqësor, por edhe ndaj organeve të tjera kushtetuese të pavarura, kompetencat e të cilave janë të parashikuara nga dispozitat e Kushtetutës. Sipas këtij parimi, asnjë organ, në përbërje ose jo të një prej tri pushteteve, nuk mund të ndërhyjë në trajtimin dhe zgjidhjen e çështjeve që, sipas rastit, do të përbënin objektin qendror të veprimtarisë së organeve ose institucioneve të tjera kushtetuese (*shih vendimet nr. 2, datë 18.1.2017; nr. 43, datë 26.6.2015, të Gjykatës Kushtetuese*). Ndarja e pushteteve nuk është gjë tjetër, në thelbin e vet, veçse ndarje kompetencash. Kompetenca është tagra që i jepet juridikisht një organi ose një pushteti për të vendosur për çështje të caktuara (*shih vendimin nr. 29, datë 21.12.2006, të Gjykatës Kushtetuese*).

29. Po kështu, Gjykata ka pranuar se vlerësimi i sistemit të garancive dhe pavarësia e gjyqtarëve dhe gjykatave janë ngushtësisht të ndërlidhura ndërmjet tyre. Kjo pavarësi, e parë në kontekstin e parimit kushtetues të shtetit të së drejtës, nuk është privilegj, por një nga detyrimet më të rëndësishme të gjyqtarëve dhe gjykatave, që buron nga të drejtat e garantuara kushtetutshmërisht individit që pretendon cenimin e të drejtave dhe lirive të tij, për të pasur një arbitër të paanshëm të mosmarrëveshjes, që do ta zgjidhë atë në themel sipas Kushtetutës dhe ligjeve. Nën frymën e dispozitave të Kushtetutës për pavarësinë e gjyqësorit dhe ndarjen e pushteteve, elementet e pavarësisë, të cilat në thelb prekin vetë funksionin e dhënies së drejtësisë nuk duhet të cenohen (*shih vendimin nr. 81, datë 21.11.2024, të Gjykatës Kushtetuese*). Pavarësia e gjyqësorit ka dy komponentë realë të saj që janë paanshmëria dhe pavarësia e gjyqtarit (me dallimet përkatëse mes tyre). Pavarësia nënkupton jo vetëm një qëndrim të caktuar ndaj ushtrimit të funksionit gjyqësor, por një pozitë ose marrëdhënie në raport me të tjerët që bazohet në ekzistencën e kushteve dhe garancive objektive (*shih vendimin nr. 14, datë 22.5.2006, të Gjykatës Kushtetuese*). Garancitë ligjore, ku përfshihen sistemi i emërimit, pagës, karrierës, shkarkimit dhe trajtimit të posaçëm sigurojnë pavarësinë e gjyqtarëve në ushtrim të funksionit të tyre (*shih vendimet nr. 86, datë 30.12.2024; nr. 81, datë 21.11.2024, të Gjykatës Kushtetuese*).

30. Nën dritën e standardeve të mësipërme dhe duke theksuar se kompetenca kushtetuese e emërimit dhe ngritjes në detyrë të gjyqtarëve i përket KLGJ-së, Gjykata do të ndalet fillimisht në analizën e natyrës së veprimtarisë dhe rolit të Komisionit të Posaçëm të Verifikimit, nëse një veprimtari e tillë prek sferën e kompetencës kushtetuese të KLGJ-së për ngritjen në detyrë/emërimin e gjyqtarëve në gjykatat e posaçme, për t'iu përgjigjur më pas pyetjes kryesore nëse formula e përbërjes së tij cenon parimet kushtetuese të evidentuara nga gjykata referuese, të cilat në thelb lidhen me pavarësinë e pushtetit gjyqësor.

31. Gjykata vëren se ligji nr. 95/2016 ka si objekt të tij, ndër të tjera, përcaktimin e kushteve dhe kriterëve shtesë të sigurisë që duhet të përmbushin gjyqtarët për t'u ngritur në detyrë si gjyqtarë pranë gjykatave të posaçme dhe përcaktimin e rregullave për organizimin dhe funksionimin e procesit të kontrollit të figurës, vëzhgimit të të dhënave financiare dhe të telekomunikacioneve, ndër të tjerë, edhe të gjyqtarëve të gjykatave të posaçme dhe të anëtarëve të afërt të familjeve të tyre (*neni 1*). Sipas nenit 6, pika 1, të ligjit, kandidati për gjyqtar në gjykatat e posaçme kundër korrupsionit dhe krimit të organizuar duhet të plotësojë kushtet e sigurisë përpara se të caktohet në këtë pozicion dhe asnjë kandidat nuk mund të caktohet në detyrë pa plotësuar këto kushte. Në shkronjat “a”, “b” dhe “c” të kësaj pike parashikohet se kushtet e sigurisë para caktimit në detyrë janë kontrolli i verifikimit të pasurisë dhe të figurës, dhënia e pëlqimit nga kandidati për kontrollin periodik të llogarive të tij bankare dhe të telekomunikimeve vetjake, për të cilin ai plotëson dhe nënshkruan një deklaratë standarde me shkrim, si dhe dhënia e pëlqimit nga anëtarët e afërt të familjes së kandidatit për kontrollin periodik të llogarive të tyre bankare dhe të telekomunikimeve vetjake, për të cilin ata plotësojnë dhe nënshkruajnë një deklaratë standarde me shkrim. Verifikimi i kushteve të sigurisë kryhet nga Komisioni i Posaçëm i Verifikimit, i cili përbëhet nga anëtarë të caktuar nga gjykatat e posaçme, Prokuroria e Posaçme dhe BKH-ja (*pika 5 po aty*). Konkretisht, gjykatat e posaçme zgjedhin me short 1 gjyqtar; Prokuroria e Posaçme zgjedh me short 2 prokurorë. Këta tre anëtarë zgjidhen nën monitorimin e Avokatit të Popullit. Po kështu, drejtuesi i Prokurorisë së Posaçme cakton 1 punonjës të seksionit të hetimit financiar dhe drejtori i BKH-së cakton 1 hetues.

32. Komisioni i Posaçëm i Verifikimit, pasi merr nga institucionet përkatëse të emërtesës deklaratat, kryen verifikimet e nevojshme për pasurinë dhe figurën dhe i dorëzon institucionit të emërtesës një raport të hollësishëm për ligjshmërinë e burimeve të pasurisë dhe pastërtinë të figurës, si dhe çdo dokumentacion tjetër mbështetës të paraqitur nga vetë kandidatët ose institucionet shtetërore, të cilat bëhen pjesë e dosjes së kandidatit, sipas legjislacionit në fuqi. Po kështu, Komisioni i Posaçëm i Verifikimit, përveç dokumentacionit të paraqitur nga vetë kandidatët, mund të kërkojë të dhëna ose

informacione zyrtare nga çdo institucion shtetëror që ka në objektin e ligjshëm të veprimtarisë hetimin dhe mbledhjen e të dhënave për pasurinë dhe figurën e individit. Nga ana tjetër, këto institucione shtetërore janë të detyruara të paraqesin informacionin ose dokumentacionin e kërkuar, që bëhen pjesë e dosjes së kandidatit dhe trajtohen në përputhje me legjislacionin në fuqi për mbrojtjen e të dhënave personale. Të dhënat dhe informacionet zyrtare mund t'i vihen në dispozicion kandidatit, mbi bazën e një kërkesë të arsyetuar dhe në përputhje me legjislacionin në fuqi për informacionin e klasifikuar, me përjashtim të rastit kur përhapja e informacionit ose dokumenteve cenon informacionin e klasifikuar sekret apo sigurinë publike, rast në të cilin ky informacion nuk përfshihet në dosjen individuale të kandidatit. Raporti i miratuar nga Komisioni i Posaçëm i Verifikimit dhe dosja e krijuar për kandidatin i përcillet organit të emërtesës.

33. Ndërkohë, procedurat e ngritjes në detyrë në gjykatat e posaçme rregullohen nga ligji nr. 96/2016. Neni 48 i këtij ligji përcakton se pozicionet e lira në gjykatat e posaçme plotësohen nëpërmjet procedurës së ngritjes në detyrë, e cila organizohet nga KLGJ-ja dhe në të cilën ftohen të marrin pjesë magistratët që plotësojnë kriteret për ngritjen në detyrë, në përputhje me kërkesat e ligjit për pozicionin e lirë të shpallur. KLGJ-ja verifikon kandidatët edhe për pasurinë dhe figurën, sipas parashikimeve të nenit 32 të ligjit, duke kërkuar dhe administruar raportet nga institucionet kompetente, si dhe nga çdo organ publik ose subjekt tjetër që disponon të dhëna të vlefshme për qëllimet e verifikimit. Vetëm kandidatët të cilët kalojnë me sukses edhe verifikimin e pasurisë dhe figurës pranohen në procedurat e mëtejshme të ngritjes në detyrë, të cilat konsistojnë në renditjen e tyre sipas kriterëve të përcaktuara nga ligji dhe, në vijim, KLGJ-ja ngre në detyrë kandidatin e renditur më lart.

34. Në analizë të sa më sipër, Gjykata konstaton se Komisioni i Posaçëm i Verifikimit, i ngritur sipas nenit 6, të ligjit nr. 95/2016, me kërkesë të organit të emërtesës, KLGJ-së, pasi merr deklaratat e gjyqtarit kandidat për ngritjen në detyrë në gjykatat e posaçme, kryen verifikimet e nevojshme për pasurinë dhe figurën e tij, duke mbledhur, krahas dokumentacionit të paraqitur nga vetë gjyqtari kandidat, edhe të dhëna dhe informacione zyrtare nga çdo institucion shtetëror, objekti i ligjshëm i veprimtarisë së të cilëve lidhet me hetimin dhe mbledhjen e të dhënave për pasurinë dhe figurën e individit. Në përfundim, Komisioni i Posaçëm i Verifikimit përgatit dhe i dorëzon organit të emërtesës, KLGJ-së, një raport të hollësishëm për ligjshmërinë e burimeve të pasurisë dhe pastërtinë e figurës së gjyqtarit kandidatit, së bashku me dosjen e tij të krijuar në kuadër të këtij procesi. Raporti i verifikimit dhe dosja e gjyqtarit kandidat, në vijim, bëhet pjesë e shqyrtimit nga KLGJ-ja, e cila ka kompetencën për të vendosur lejin ose përjashtimin e gjyqtarit kandidat nga procedura e mëtejshme e ngritjes në detyrë në gjykatat e posaçme, ku në rast përjashtimi gjyqtari kandidat ka të drejtën e ankimit në gjykatën kompetente, vendimi i së cilës është përfundimtar dhe i formës së prerë.

35. Në këtë kontekst, Gjykata vlerëson se veprimtaria e Komisionit të Posaçëm të Verifikimit për verifikimin e kushteve të sigurisë (pasurisë, figurës dhe kushteve shtesë të sigurisë) së kandidatëve gjyqtarë, është një veprimtari me natyrë të mirëfilltë hetimore administrative, që konsiston në mbledhjen dhe verifikimin e të dhënave që kanë rëndësi për plotësimin nga kandidatët të kushteve të sigurisë për ngritjen në detyrë/emërimin në gjykatat e posaçme. Nga diskutimet parlamentare, gjatë shqyrtimit të ligjit nr. 95/2016, rezulton se krijimi i një organizmi të tillë, Komisionit të Posaçëm të Verifikimit, ka synuar të shmangë ndikimin e institucioneve në varësi të pushteteve të tjera në procedurat e ngritjes në detyrë në gjykatat e posaçme, kjo në funksion të garantimit të pavarësisë së pushtetit gjyqësor (*shih procesverbalet e datës 15.9.2016, të Komisionit të Posaçëm për Reformën në Sistemin e Drejtësisë*).

36. Në këtë kuptim, Komisioni i Posaçëm i Verifikimit shfaqet në rolin e një organizmi ndihmës të KLGJ-së në procedurat e ngritjes në detyrë/emërimin të gjyqtarëve në gjykatat e posaçme që gjykojnë veprat penale të korrupsionit dhe të krimit të organizuar. Ndërsa ngritja në detyrë/emërimi i gjyqtarëve

në këto gjykata është funksion kushtetues vetëm i KLGJ-së. Thënë kjo, raporti që përgatit Komisioni i Posaçëm i Verifikimit synon të ndihmojë KLGJ-në në ushtrimin e funksionit kushtetues, ndaj si i tillë ai nuk është një akt emërtese, por vetëm një akt me karakter informativ dhe analitik. Ky raport i nënshtrohet shqyrtimit dhe vlerësimit nga KLGJ-ja, sipas procedurave ligjore për këtë qëllim, ndaj për këtë arsye nuk e përcakton ai ngritjen në detyrë/emërimin e gjyqtarëve në gjykatat e posaçme, pasi lejimi ose jo i kandidimit dhe vendimi përfundimtar për ngritjen ose jo në detyrë është kompetencë e organit të emërtesës, pra KLGJ-së. Për rrjedhojë, veprimtaria e Komisionit të Posaçëm të Verifikimit nuk prek sferën e kompetencës kushtetuese të KLGJ-së për ngritjen në detyrë/emërimin e gjyqtarëve në gjykatat e posaçme, ndaj formula e zgjedhur për përbërjen e këtij komisioni nuk paraqet atë rëndësi që mund të vërë në diskutim cenimin e parimeve kushtetuese të evidentuara nga gjykata referuese, të cilat në thelb lidhen me pavarësinë e pushtetit gjyqësor.

37. Parë në këtë këndvështrim, Gjkata çmon se gjykata referuese nuk ka dhënë arsye bindëse për antikushtetutshmërinë e dispozitës së kundërshtuar. Rrjedhimisht, në kushtet kur kriteret e legjitimitit janë kumulative dhe gjykata referuese nuk plotëson këtë kriter, Gjkata nuk do të ndalet në shqyrtimin e kriterit të tretë që lidhet me përpjekjet e gjykatës referuese për ta interpretuar dispozitën e kundërshtuar në përputhje me Kushtetutën (*shih paragrafin 16 të vendimit*).

38. Në përfundim, Gjkata vlerëson se gjykata referuese nuk plotëson kriteret kumulative për vënien në lëvizje të kontrollit kushtetues, sipas arsyetimit të mësipërm, ndaj kërkesa e saj duhet rrëzuar.

PËR KËTO ARSYE,

Gjkata Kushtetuese, në mbështetje të neneve 131, pika 1, shkronja “a” dhe 134, pika 1, shkronja “dh”, të Kushtetutës, si dhe nenit 72 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar, me shumicë votash,

VENDOSI:

1. Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Marrë më 23.4.2025.

Shpallur më 27.5.2025.

Kryetare: Holta Zaçaj

Anëtarë: Fiona Papajorgji, Genti Ibrahim, Ilir Toska, Sandër Beci, Marsida Xhaferllari, Marjana Semini

Anëtarë kundër: Sonila Bejtja

MENDIM KUNDËR

1. Në gjykimin kushtetues të vënë në lëvizje nga Gjkata Administrative e Shkallës së Parë Tiranë (*gjykata referuese*), me objekt shfuqizimin si antikushtetuese të pikës 5, të nenit 6, të ligjit nr. 95/2016, jam kundër qëndrimit të shumicës për rrëzimin e kërkesës bazuar në argumentin se gjykata referuese nuk ka paraqitur arsye serioze për antikushtetutshmërinë e dispozitës së kundërshtuar, pasi në vlerësimin tim arsyet kanë qenë bindëse, ndaj Gjkata duhet të kishte vijuar me shqyrtimin në themel të pretendimeve sipas qasjes së mëposhtme.

2. Fillimisht evidentoj se jam dakord me shumicën se gjykata referuese përmbush kriterin e identifikimit të ligjit të zbatueshëm dhe lidhjes së drejtpërdrejtë të tij me gjykimin para saj (*shih paragrafin 21 të vendimit*), por përkundër vlerësimit të saj (shumicës) çmoj se gjykata referuese plotëson edhe

kriteret që lidhen me dhënien e arsyeve të rëndësishme për antikushtetutshmërinë dhe se ka bërë të gjitha përpjekjet për ta interpretuar dispozitën në përputhje me Kushtetutën e, rrjedhimisht, plotëson të gjitha kriteret e legjitimitit, në kuptim të nenit 145, pika 2, të Kushtetutës dhe nenit 68 të ligjit nr. 8577/2000. Po kështu, vë në dukje se megjithëse çështja ndodhet në fazën e shqyrtimit në seancë plenare, shumica ka marrë në analizë dhe është ndalur në vlerësimin e kriterëve të legjitimitit të gjykatës referuese, fazë kjo që i përket shqyrtimit paraprak të kërkesës, ndërsa në fazën e seancës plenare përmbushja e kriterëve të legjitimitit konsiderohet e ezauruar dhe Gjykata analizon në themel bazueshmërinë e pretendimeve, gjë e cila duhet të kishte ndodhur edhe në rastin në shqyrtim. Nga ana tjetër, evidentoj se shqyrtimi në themel i çështjes merr një vlerë dhe rëndësi të posaçme, duke qenë se Gjykatës i jepej mundësia të shqyrtonte në seancë plenare kushtetutshmërinë e dispozitave të ligjit nr. 95/2016, që si pjesë e paketës së reformës në drejtësi së fundmi ka filluar të prodhojë efekte të ndjeshme në praktikë, ndaj dhe kontrolli nga pikëpamja e përputhshmërisë me Kushtetutën do të përbënte një hap pozitiv në forcimin e garancive kushtetuese të përmbajtjes së tij.

3. Duke iu kthyer kërkesës së gjykatës referuese, vlerësoj se pretendimi për cenimin e parimeve kushtetuese që lidhen me pavarësinë e pushtetit gjyqësor, të para në aspektin e pavarësisë së brendshme organizative të tij dhe ndarjes e balancimit të pushteteve në nivel horizontal brenda sistemit gjyqësor, duket të jetë i bazuar. Konkretisht, përpara gjykatës referuese është kundërshtuar raporti i hartuar nga Komisioni i Posaçëm i Verifikimit, i cili ka verifikuar kushtet e sigurisë së një kandidati gjyqtar përpara ngritjes në detyrë, sipas përcaktimeve të nenit 6, të ligjit nr. 95/2016. Gjykata referuese, pasi ka vlerësuar se kushtetutshmëria e pikës 5, të nenit 6, të ligjit nr. 95/2016, që ka të bëjë me përbërjen e Komisionit të Posaçëm të Verifikimit, duhet të merret në shqyrtim nga Gjykata, ka paraqitur kërkesën objekt shqyrtimi. Argumenti kyç i gjykatës referuese ka të bëjë me faktin se përbërja e Komisionit të Posaçëm të Verifikimit ka cenuar parimet kushtetuese, pasi ligjvënësi nuk ka vendosur një balancë në përcaktimin e strukturave përfaqësuese në këtë komision, sepse numri i gjyqtarëve të posaçëm anëtarë është parashikuar të jetë më i vogël se numri i prokurorëve të posaçëm, për më tepër që Prokuroria e Posaçme ka një anëtar shtesë, atë të seksionit të hetimit financiar, ndërkohë që edhe BKH-ja, organ në varësi të saj, ka një anëtar. Sipas, gjykatës referuese, parimi i ndarjes së pushteteve duhet të gjejë zbatim jo vetëm në kuadër të mekanizmave ose institucioneve që veprojnë në një prej tre degëve kryesore të pushtetit shtetëror, por edhe në mekanizma të tjerë kushtetues që ushtrojnë funksionet e tyre kushtetuese sipas rastit në mënyrë të pavarur ose si ndërthurje të kompetencave të institucioneve të tjera kushtetuese.

4. Në kontekst të argumentit kryesor të gjykatës referuese, vë në dukje se ndonëse raporti i hartuar nga Komisioni i Posaçëm i Verifikimit nuk përbën aktin që vendos përfundimisht për ngritjen ose emërimin në detyrë të gjyqtarit kandidat pranë gjykatave të posaçme, pasi një akt i tillë duhet të dalë nga organi i emërtesës që është KLGJ-ja, një vlerësim negativ nga ana e komisionit përbën pengesë për të avancuar më tej në emërimin ose ngritjen përfundimtare në detyrë. Pa u ndalur në vlerësimin konkret të rastit që ka bërë Komisioni i Posaçëm i Verifikimit dhe pa vënë në dyshim rolin tepër të domosdoshëm të këtij komisioni në garantimin e pavarësisë së pushtetit gjyqësor nga ndikimi i institucioneve ligjzbatuese në varësi të pushteteve të tjera, veçanërisht atij ekzekutiv, çmoj se raporti i anëtarëve në përbërje të tij paraqet problematika në aspektin kushtetues, pasi mund të krijojë premisa disavantazhuese ndaj kandidatëve. Thënë kjo, vlerësimi nga një komision i cili ka në përbërje të tij më shumë anëtarë që vijnë nga kategori të ndryshme funksioni me subjektin kandidat, në dukje cenon parimin kushtetues të pavarësisë së brendshme dhe balancimit të pushteteve në aspektin horizontal. Ky vlerësim vjen në qasje me qëndrimin e Gjykatës, e cila ka pohuar se parimi i ndarjes dhe i balancimit të pushteteve, i përcaktuar nga neni 7 i Kushtetutës, synon të mënjanojë rrezikun e përqendrimit të pushtetit në duart e një organi ose të personave të caktuar, gjë që praktikisht mbart me vete rrezikun e shpërdorimit të tij (*shih vendimet nr. 29, datë 2.7.2021; nr. 24, datë 9.6.2011; nr. 19, datë 3.5.2007, të Gjykatës Kushtetuese*). Nën

këtë optikë, theksoj se jo pa shkak kushtetutëbërësi dhe vetë legjislatori në aktet që rregullojnë statusin, organizimin dhe veprimtarinë e gjyqtarëve dhe prokurorëve, ndonëse u ka dhënë atyre statusin e magjistratit, ka normuar në mënyrë të ndryshme dhe të posaçme profilin profesional, pozicionin brenda hallkave të sistemit gjyqësor dhe organet e emërtesës (KLGJ/KLP). Këto të fundit (organet e emërtesës), jo pa qëllim, kanë në përbërje të tyre shumicën e anëtarëve që vijnë nga vetë kategoria e funksionit të subjektit që vlerësohet ose procedohet prej tyre. Konkreisht, te KLGJ-ja 6 prej 11 anëtarëve të saj zgjidhen nga gjyqtarët e të gjitha niveleve të pushtetit gjyqësor (*neni 147, pika 2, i Kushtetutës*), po kështu edhe te KLP-ja 6 nga 11 anëtarë zgjidhen nga prokurorët e të gjitha niveleve të prokurorisë (*neni 149, pika 2, i Kushtetutës*). Pra, shumica e anëtarësisë së këtyre dy organeve kushtetuese, që kanë kompetencën për emërimin, vlerësimin, ngritjen në detyrë, transferimin, vendosjen e masave disiplinore dhe të tjera detyra, i përkasin së njëjtës kategori funksioni nga vjen subjekti që u nënshtrohet këtyre rregullave. Kjo mënyrë konceptimi, në vlerësimin tim, duhet të gjente shprehje dhe aplikim edhe në përbërjen e Komisionit të Posaçëm të Verifikimit, çka do ta bënte logjike, të pranueshme dhe do të unifikonte qasjen e ndjekur nga vetë reformimi i sistemit për të garantuar pavarësinë e brendshme të tij në çdo hallkë dhe organ vendimmarrës. Në këtë kontekst, vlerësimi i kushteve të sigurisë për kandidatët gjyqtarë do të duhej të kryhej nga Komisioni i Posaçëm i Verifikimit me shumicë përbërëse të anëtarëve që vijnë nga kategoria e gjyqtarëve, ndërsa për kandidatët prokurorë shumica e përbërjes së anëtarësisë së komisionit do të duhet të vinte nga kategoria e prokurorëve. Për këtë qëllim, dispozita në fjalë e kundërshtuar nga gjykata referuese duhet të ndryshohej nga ligjvënësi, me qëllim përputhshmërinë e saj me vetë frymën kushtetuese, për të garantuar pavarësinë e brendshme të gjyqësorit dhe ndarjen e pushteteve, elemente këto që prekin thelbin e funksionimit të dhënies së drejtësisë në të gjitha nivelet.

5. Në përmbledhje të sa më lart, vlerësoj se dispozita ligjore e kundërshtuar paraqet problematika për sa i takon përputhshmërisë së saj me Kushtetutën, ndaj Gjykata duhej të kishte pranuar kërkesën dhe të deklaronte se ajo nuk është në përputhje me Kushtetutën duke mbajtur në konsideratë arsyetimin e mësipërm.

Anëtarë: Sonila Bejtja